

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า จะต้องพัฒนาการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพเสียก่อน เพราะการศึกษามีบทบาทในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความดีในการสร้างค่านิยม วินัย ประสิทธิภาพและความเจริญองงาม ซึ่งเป็นรากฐานทำให้บุคคลก้าวไปสู่ความเจริญทั้งปวง จึงนับได้ว่าการศึกษามีปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ

การศึกษาของไทยในปัจจุบันยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 238) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาในปัจจุบันไว้ว่า

1. การขาดแคลนกำลังคนระดับช่างเทคนิค วิศวกรและนักวิทยาศาสตร์
2. ไม่มีความเสมอภาคอย่างแท้จริงทั้งทางด้านโอกาสและคุณภาพทางการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันสิ่งที่ส่งผลสำคัญต่อความเสมอภาค ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการมีนิวาสสถานอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือเมืองใหญ่
3. คุณภาพในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
4. การใช้ทรัพยากรร่วมกันทางการศึกษายังไม่ได้ผล ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เนื่องจากข้อจำกัดของกฎระเบียบและขาดกำลังสนับสนุนจากผู้บริหาร
5. การจัดสรรงบประมาณมักให้ความสำคัญแก่โครงการต่อเนื่องมาก ทำให้มีข้อจำกัดในการจัดทำโครงการใหม่ที่มีความริเริ่มสูง
6. โครงสร้างระบบบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการยังไม่เป็นเอกภาพ มีการรวมอำนาจอยู่ที่ศูนย์กลาง แม้จะได้มีความพยายามกระจายอำนาจไปสู่ส่วนภูมิภาค แต่ยังมีปัญหาเนื่องจากการจัดสรรให้แก่กรม และกรมส่งไปยังหน่วยงานของตนเองโดยตรง

หากพิจารณาถึงปัญหาการจัดการศึกษาของไทยโดยทั่วไป จะพบว่าส่วนหนึ่งสะท้อนมาจากความไม่ชัดเจนและความขัดแย้งในเชิงปรัชญาและแนวคิดในภาพรวมของประเทศ ดังรายงานของกระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 336) ที่ว่า บทบาทของการศึกษาคควรจะมีมุ่งผลิตกำลังคน

เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน หรือควรพัฒนาศักยภาพของคนให้มีความ เป็นมนุษย์ที่มีคุณค่าโดยสมบูรณ์ การศึกษาควรจัดในรูปของสวัสดิการสังคมซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐพึงจัดให้กับประชาชน หรือเป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งควรเน้นให้กลุ่มประชากรมีศักยภาพสูงสุด หรือถือว่าเป็นการบริการที่ผู้บริโภคเลือกซื้อตามความต้องการ จึงทำให้การจัดการศึกษาของไทยล้าสน ไม่มีทิศทางที่แน่ชัด นิพนธ์ ศศิธร (2524 : 95) และ เอกวิทย์ ฌ กลาง (2523 : 78) กล่าวเสริมว่า เหตุหนึ่งที่ทำให้การศึกษาของไทยล้าสนยุ่งเหยิงมาจนทุกวันนี้เป็นเพราะว่าเรายังไม่มีปรัชญาการศึกษาของเราเองเป็นพื้นฐานเพื่อกำหนดความสมควรแห่งการกระทำ การศึกษาของไทยจึงไม่มีวัตถุประสงค์ หลักสูตร และวิธีการที่แน่ชัดในการสร้างสรรค์ผลเมืองใหม่เพื่อพัฒนาประเทศในแนวที่ต้องการ เราจึงมีแต่การศึกษาเพื่อการศึกษา จัดชั้นประถมศึกษาเพื่อต่อมัธยมศึกษา จัดมัธยมศึกษาเพื่อต่ออุดมศึกษา ทำให้ทุกคนมุ่งเรียนจบปริญญา... หลักสูตรและระบบการศึกษาของไทยไม่มีเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายเฉพาะ เพราะ ไม่มีปรัชญาที่แจ่มชัดเป็นตัวนำระบบการศึกษา คณะอาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา (2529 : 158) กล่าวเพิ่มเติมถึงการจัดการศึกษาสมัยพัฒนาการศึกษาเมื่อเริ่มมีแผนการศึกษาชาติว่าในระยะต้นประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือเป็นอันมากจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อแนวความคิดในการจัดการศึกษาของไทยเป็นอันมาก เห็นได้จากแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2503 ที่ได้เลียนแบบการเขียนจุดมุ่งหมายทางการศึกษาจากสภาการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ซึ่งไม่สอดคล้องกับสังคมไทย ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในการจัดการศึกษา จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาที่จะกำหนดปรัชญาการศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและความต้องการอันแท้จริงของประเทศขึ้นมา และทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนถึงปรัชญาและจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานทางการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนเป็นองค์การทางการศึกษาที่มีบทบาทและหน้าที่เตรียมคนให้เป็นพลเมืองดีและมีประสิทธิภาพ (สุนิษฐา ชีระกุล, 2522 : 31) ประทีป สยามชัย (2526 : 5) กล่าวเพิ่มเติมว่า โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่ได้รับมอบหมายจากสังคมให้ทำหน้าที่กล่อมเกลாதองสังคมให้แก่เยาวชน โรงเรียนจะทำหน้าที่นี้ได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับนโยบาย เป้าหมาย และกระบวนการจัดการศึกษาซึ่งขึ้นอยู่กับปรัชญาการศึกษาของโรงเรียน สมิตร์ คุณานุกร และคณะ (2519 : 30) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนต้องมีปรัชญาในระดับโรงเรียนของตนว่ามุ่งจะให้เด็กเรียนมีความรู้ ความคิดและค่านิยมอะไรบ้าง โดยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน

ขณะเดียวกันก็ต้องเหมาะสมกับความสามารถและความพร้อมของโรงเรียนที่จะปฏิบัติ และไม่ขัดกับปรัชญาการศึกษาของชาติ การที่โรงเรียนมีปรัชญาและจุดมุ่งหมายของตนเองจะช่วยให้บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจตรงกันว่า โรงเรียนจะทำอะไรบ้าง ในระยะเวลาเท่าใด และมีวิธีการอะไรที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมายนั้น เมื่อเกิดความเข้าใจตรงกันและบุคลากรยอมรับ โดยส่วนรวมแล้ว ทุกคนย่อมสามารถปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมายด้วยความพร้อมเพรียง นอกจากนั้น ญัตติุฎ สาธ (2514 : 62) กล่าวเสริมว่า โรงเรียนเป็นองค์การทางสังคมที่ต้องการความร่วมมือของบุคคลหลายคนซึ่งมีความสำนึกในความรับผิดชอบ มีความตั้งใจ และมีวัตถุประสงค์ร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้น บุคลากรทุกระดับในโรงเรียน ตั้งแต่ผู้บริหารครู และเจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องเห็นคุณค่าของปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโรงเรียน มีความตั้งใจจริงที่จะร่วมกันปฏิบัติทุกอย่าง เพื่อให้ปรัชญาและจุดมุ่งหมายที่กำหนดขึ้นบรรลุผลสำเร็จ

โรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีหน้าที่ไม่แตกต่างจากโรงเรียนประเภทอื่นในด้านวิธีการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล แต่มีความแตกต่างในด้านการอบรมที่ใช้หลักศาสนาคาทอลิกเป็นพื้นฐาน ปัจจุบันมีโรงเรียนคาทอลิกกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการทำหน้าที่ให้การศึกษาอบรมแก่เยาวชนของชาติให้เติบโตเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์

โรงเรียนของมูลนิธิภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรีย เป็นโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ บริหารงานโดยภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรีย หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า "ภคินีผู้รับใช้ฯ" ซึ่งเป็นนักบวชหญิงในคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกที่อุทิศตนทำงานเผยแผ่พระศาสนา ด้านการศึกษาอบรมและงานเมตตาธรรม (กาเยตาโน ปาซอดตี, 1937) คณะภคินีผู้รับใช้ฯ ได้รับการก่อตั้งจากพระสังฆราช กาเยตาโน ปาซอดตี เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 1937 (อนุสรณ์สุวรรณสมโภชคณะภคินีผู้รับใช้ฯ, 1987 : 95) และดำเนินการจดทะเบียนเข้าเป็นมูลนิธิภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรีย เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2533 ในระยะเริ่มแรก ภคินีผู้รับใช้ฯ ได้รับแนวการอบรมตามปรัชญาการศึกษาของคอนบอสโกจากพระสังฆราช กาเยตาโน ปาซอดตีธรรมทูตชาวอิตาลี ตามที่พระสังฆราชประพันธ์ ชัยเจริญ (2531 : 159) ได้บันทึกไว้ว่า ท่านได้ประสิทธิ์ประสาทเอกลักษณ์ และความเป็นอยู่ให้แก่ภคินีผู้รับใช้ฯ ในรูปแบบเฉพาะที่มีอยู่ในตัวคอนบอสโก ซึ่งเป็นธรรมชาติเฉพาะที่ทำให้ภคินีผู้รับใช้ฯ เจริญชีวิตและทำงานในลักษณะพิเศษนั้น อีกทั้งผู้ให้การอบรมแก่ภคินีผู้รับใช้ฯ ในระยะแรก เริ่มล้วนเป็นนักบวชชายหญิงชาวเลเซียนที่ยึด

แนวทางการอบรมของดอนบอสโกทั้งสิ้น จึงทำให้ภคินีผู้รับใช้ฯ ซึ่งถือกำเนิดและเจริญเติบโตขึ้นในแวดวงซาเลเซียน รับเอาปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกมาเป็นเอกลักษณ์ของคณะ โดยการเรียนรู้และนำไปพัฒนาเพื่อประยุกต์ให้เข้ากับการประกอบภารกิจของคณะ จนกลายเป็นแนวทางการประกอบภารกิจที่สามารถมองเห็นได้ในชีวิตประจำวันของหมู่คณะภคินีผู้รับใช้ฯ จากการที่ผู้ตั้งคณะได้ถ่ายทอดปรัชญาดังกล่าวให้กับภคินีผู้รับใช้ฯ นั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ที่เด่นชัดของผู้ตั้งคณะ ที่ปรารถนาจะให้แนวทางการอบรมของดอนบอสโกที่ท่านได้รับมาจากคณะซาเลเซียนนั้น ได้กลับกลายเป็นแนวการดำเนินการอบรมอย่างต่อเนื่องในโรงเรียนของมูลนิธิฯ และให้ดำรงอยู่สืบไปในภารกิจของภคินีผู้รับใช้ฯ ดังนั้น ภคินีผู้รับใช้ฯ จะต้องซื่อสัตย์ต่อการยึดปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกในการให้การศึกษอบรมแก่เยาวชน และพัฒนาให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเหมาะสม

ภคินีผู้รับใช้ฯ ดำเนินกิจการโรงเรียนเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนนาวิวิทยา อ.เมือง จ.ราชบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2499 โดยเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้น ป.1-ป.4 รั้งนักเรียนประจำและไปกลับ มีนักเรียนทั้งสิ้น 199 คน ผู้บริหารและครูเป็นนักบวชทั้งหมด (สัมภามณเฑียร ราตรี โลกวิทย์ 18 ต.ค. 2533) ปัจจุบันเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนักเรียน 2236 คน มีครู 89 คน ต่อมากิจการของภคินีผู้รับใช้ฯ ขยายมาทางใต้ จึงได้เปิดโรงเรียนขึ้นอีก 5 แห่ง คือ โรงเรียนธิดาแม่พระ อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี โรงเรียนดาราสมุทร อ.เมือง จ.ภูเก็ต โรงเรียนถนนอมศรีศึกษา อ.เบตง จ.ยะลา โรงเรียนตรุกศึกษา อ.ร่อนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช โรงเรียนอนุบาลนิรมล อ.เมือง จ.ชุมพร รวมเป็นโรงเรียนของมูลนิธิฯ จำนวนทั้งสิ้น 6 โรงเรียน ครู 314 คน นักเรียน 8,288 คน (สำรวจเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2533) จะเห็นได้ว่ากิจการโรงเรียนของมูลนิธิฯ เจริญขึ้นเป็นลำดับในการดำเนินงานนั้น โรงเรียนได้ยึดปรัชญาการศึกษาของชาติ และปรัชญาการศึกษาคาทอลิกเป็นแนวในการดำเนินงานเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนคาทอลิกโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังยึดปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ เหตุผล ศาสนา และความรักเมตตาในการอบรมนักเรียน จึงทำให้โรงเรียนมีบรรยากาศที่แตกต่างจากโรงเรียนอื่นที่สามารถมองเห็นได้ เช่นความใกล้ชิดระหว่างผู้บริหาร ครูและนักเรียน ทั้งในห้องเรียนและเวลาพักผ่อนหย่อนใจ ความเอาใจใส่เยี่ยงบิดามารดาของผู้บริหารและครูที่มีต่อนักเรียน เป็นต้น การที่โรงเรียนได้รับความนิยมนอกจากผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนมูลนิธิฯ เป็นจำนวนมากนั้น แสดงให้เห็นว่าการใช้ปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกในการให้การศึกษอบรมใน

โรงเรียนของมูลนิธิฯ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรของชาติให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ดียิ่งขึ้น จนเป็นที่เชื่อถือของผู้ปกครองโดยทั่วไป อย่างไรก็ตาม ทัศนคติผู้รับใช้ฯ ยังต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาความเข้าใจในปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกต่อไป อย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมและวัฒนธรรมไทยได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

จากประวัติความเป็นมาของคณะผู้รับใช้ฯ จะเห็นว่าการดำเนินงานในโรงเรียนของมูลนิธิฯ ไม่ได้อาศัยหลักการทางวิชาการอย่างเด่นชัด แต่อาศัยการอยู่ร่วมกันแบบครอบครัวที่ยึดแนวปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นระเบียบประเพณีของบุคคลที่มีอุดมการณ์และจุดมุ่งหมายเดียวกันมาโดยตลอด มีอธิการบดีของบ้านนักบวชเป็นผู้ปกครองสูงสุดในโรงเรียน บุคลากรส่วนใหญ่เป็นนักบวช หรือฆราวาสที่ผ่านการอบรมในคณะภคินีผู้รับใช้ฯ มาก่อน จากการอยู่ร่วมกันและการปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวันทำให้สมาชิกทุกคนได้รับการถ่ายทอดปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโก เช่นเดียวกับสถาบันซาเลเซียนทั่วโลกที่ถ่ายทอดแนวการอบรมของดอนบอสโกด้วยการดำเนินชีวิต จากชนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งมาเป็นเวลาช้านาน (Avalone, 1979 : 30) แต่ในปัจจุบันนี้สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การบริหารและการจัดการต้องอาศัยหลักการทางทฤษฎีมากขึ้น ประกอบกับบุคลากรที่เป็นนักบวชไม่เพียงพอต่อการขยายตัวของโรงเรียนของมูลนิธิฯ โรงเรียนจึงต้องรับครูจากบุคคลภายนอกมาทำการสอน ด้วยเหตุผลที่โรงเรียนได้ใช้ปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกเป็นแนวทางในการอบรมนี้เอง บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องประกอบด้วยคุณธรรมและอุดมการณ์ที่แน่วแน่ในการเสียสละ อดทน และมีความรักต่อนักเรียนอย่างบริสุทธิ์ใจโดยมุ่งหวังแต่เพียงเพื่อความดีส่วนบุคคลของนักเรียนแต่ละคนอย่างแท้จริง และครูผู้สอนเป็นบุคลากรที่มีส่วนสำคัญที่สุดในการใช้แนวการอบรมดังกล่าวให้บรรลุสัมฤทธิ์ผล แม้ว่าโรงเรียนจะได้ทำการเลือกสรรบุคลากรที่เข้ามาทำการสอนในโรงเรียนอย่างรอบคอบพอสมควร ก็มีได้หมายความว่า บุคลากรทุกคนในโรงเรียนจะมีคุณธรรมและอุดมการณ์ที่ครบถ้วนตามข้อเรียกร้องของระบบการอบรมนี้ นอกจากนั้น บุคคลที่โรงเรียนรับเข้าเป็นครูเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังไม่มีพื้นฐานเรื่องการอบรมตามแนวปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกมาก่อน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้เกิดปัญหาทางการบริหารชั้นหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกซึ่งเรียกร้องความเสียสละดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ครูบางคนไม่เต็มใจปฏิบัติตามแนวทางที่โรงเรียนกำหนด และหาทางหลีกเลี่ยงภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเห็นได้จากการที่ครูทำตนเห็นห่าง

จากนักเรียน ครูบางคนไม่ดูแลนักเรียนในสนามเวลาพัก หรือการที่ครูบางคนทำโทษนักเรียนด้วยการเขียนตี หรือกล่าวตำหนินักเรียนด้วยคำพูดและท่าทางที่ไม่เหมาะสม สร้างความกระทบกระเทือนใจแก่นักเรียน การกระทำเหล่านี้ขัดกับหลักการของปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกที่เน้นให้ผู้ใหญ่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กเสมอ เพื่อเอาใจใส่ดูแลอบรมจริยธรรม และป้องกันอันตรายหรือความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นด้วยความรักใคร่เอ็นดูเยี่ยงบุตร และห้ามการเขียนตีและประณามเด็กให้ได้ รับความอับอายต่อหน้าสาธารณชน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ย่อมนำผลเสียมาสู่การดำเนินการของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการอบรม อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุเนื่องมาจากการที่บุคลากรมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโก จึงก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับแนวปรัชญาดังกล่าว ซึ่งตรงกับความเห็นของเครช (Krech, 1962 : 139) และจอห์นสัน (Johnson, 1976 : 252) ที่ว่า ทัศนคติมีอิทธิพลครอบงำพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งมีส่วนสำคัญในการแสดงออกของแต่ละบุคคล และเมธี บิลันทนานนท์ (2529 : 12) กล่าวเสริมว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของบุคคลคือความรู้สึกหรือทัศนคติที่เขามีต่องานเพื่อนร่วมงานหรือคนที่เกี่ยวข้องในการทำงานของเขา รวมทั้งระบบโรงเรียนที่เขาเป็นลูกจ้างอยู่

ดังนั้น ในยุคของความก้าวหน้าทางวิชาการและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งในด้านความคิดเห็น ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำที่ต้องเกี่ยวข้องและเผชิญกับกลุ่มบุคคลที่มีความคิดแตกต่างกัน จะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างดี มีความเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของผู้ร่วมงาน มีความรู้ในด้านเทคนิควิธีการ และกลยุทธ์ที่จะสร้างทัศนคติที่ถูกต้องต่อปรัชญาและแนวการดำเนินงานของโรงเรียนแก่ครูทุกคน เพราะทัศนคติเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโรงเรียน ถ้าผู้บริหารและครูมีทัศนคติที่ดีต่อปรัชญาและแนวการดำเนินงานของโรงเรียนแล้ว ก็จะส่งผลที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การมอบหมายหน้าที่และการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในโรงเรียนของมูลนิธิภิกษุณีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรีย จึงประสงค์จะทำการศึกษถึงทัศนคติที่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนของมูลนิธิฯมีต่อปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกให้แก่ผู้บริหารและครู อีกทั้งเป็นแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย และทันกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ผลของการวิจัยยังใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการจัดกิจกรรมการศึกษาอบรมตามแนวปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโกให้มีประสิทธิภาพ

ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนของมูลนิธิธกคินผู้รับใช้ดวงทพัยนิรมลของพระแม่มาเรียต่อปรัชญาการศึกษาของคอนบอลโก ตามตัวแปรด้าน
 - 1.1 อายุ
 - 1.2 ศาสนา
 - 1.3 วุฒิการศึกษา
 - 1.4 ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียนของมูลนิธิธกคินผู้รับใช้ดวงทพัยนิรมลของพระแม่มาเรีย
 3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารและครูระหว่างตัวแปรด้าน
 - 3.1 ศาสนา
 - 3.2 อายุ
 - 3.3 วุฒิการศึกษา
 - 3.4 ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน
 4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติกับการปฏิบัติตามทัศนคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียนของมูลนิธิธกคินผู้รับใช้ดวงทพัยนิรมลของพระแม่มาเรีย
 5. เพื่อศึกษาสหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการปฏิบัติตามทัศนคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียนของมูลนิธิธกคินผู้รับ ใช้ดวงทพัยนิรมลของพระแม่มาเรีย

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารและครูมีทัศนคติต่อปรัชญาการศึกษาของคอนบอลโกแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารที่มีความแตกต่างด้านอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานใน

โรงเรียน มีทัศนคติต่อปรัชญาการศึกษาของคอนบอสโกแตกต่างกัน

3. ครูที่มีความแตกต่างด้านศาสนา อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานใน

โรงเรียน มีทัศนคติต่อปรัชญาการศึกษาของคอนบอสโกแตกต่างกัน

4. ทัศนคติกับการปฏิบัติตามทัศนคติของผู้บริหารและครูแตกต่างกัน

5. ทัศนคติและการปฏิบัติตามทัศนคติของผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์เชิงบวก

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลของการวิจัยจะมีประโยชน์ดังนี้ คือ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมการบริหารและการดำเนินงานของโรงเรียนให้คงไว้ซึ่งปรัชญาและเป้าหมายเฉพาะของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์การของโรงเรียนให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของคอนบอสโก
3. เพื่อเป็นแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาการศึกษาของคอนบอสโกให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา
4. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูมีทัศนคติที่ดีต่อปรัชญาการศึกษาของคอนบอสโก

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งจะศึกษาทัศนคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียนของมูลนิธิภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรียที่มีต่อปรัชญาการจัดการศึกษาของคอนบอสโก ด้านเหตุผล ศาสนา และความรักเมตตา ในการให้การศึกษาอบรม
2. กลุ่มประชากร ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนของมูลนิธิภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรียจำนวนทั้งสิ้น 6 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารที่เป็นนักบวชจำนวน 26 คน และครูที่ทำการสอนจำนวน 288 คน รวมทั้งสิ้น 314 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ศาสนา อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ในโรงเรียนของผู้บริหารและครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนของมูลนิธิภคินีผู้รับใช้ดวงทักขนิรมลของพระแม่มาเรีย

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะจิตของผู้บริหารและครูในโรงเรียนของมูลนิธิภคินีผู้รับใช้ดวงทักขนิรมลของพระแม่มาเรียที่มีต่อปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโก ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านเหตุผล ศาสนา และความรักเมตตา

นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียนของมูลนิธิภคินีผู้รับใช้ดวงทักขนิรมลของพระแม่มาเรีย หมายถึง โรงเรียน เอกชนคาทอลิก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งบริหารงานโดยภคินีผู้รับใช้ดวงทักขนิรมลของพระแม่มาเรีย เปิดทำการสอนในระดับชั้นอนุบาล หรือชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ภคินีผู้รับใช้ดวงทักขนิรมลของพระแม่มาเรีย หมายถึง นักบวชหญิงในคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิก ที่ปฏิบัติตนถือพรหมจรรย์ ความยากจน และความมอบใจเชื่อฟัง เพื่อมุ่งอุทิศตนทำงานด้านการเผยแพร่พระธรรมคำสอน การศึกษาอบรม และงานเมตตาธรรม

คณะซาเลเซียน หมายถึง คณะนักบวชที่นักบุญยอห์น บอสโก หรือดอนบอสโกเป็นผู้ก่อตั้ง มุ่งอุทิศตนทำงานเพื่อการศึกษาอบรมเยาวชน

ปรัชญาการศึกษาของดอนบอสโก หมายถึง "ระบบป้องกัน" ซึ่งเป็นปรัชญาการศึกษาที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ เหตุผล ศาสนา ความรักเมตตา เน้นความสัมพันธ์อันใกล้ชิดที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจต่อกันระหว่างผู้อบรมและผู้รับการอบรม ซึ่งทำให้การอบรมบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหาร หมายถึง ภคินีผู้รับใช้ที่ทำหน้าที่บริหารระดับต่าง ๆ ในโรงเรียนของมูลนิธิภคินีผู้รับใช้ดวงทักขนิรมลของพระแม่มาเรีย เช่น อธิการิณี อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าแผนก หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าระดับ หัวหน้าหมวด ที่เป็นนักบวชในคณะภคินีผู้รับใช้ดวงทักขนิรมลของพระแม่มาเรีย

ครู หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนของมูลนิธิภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรีย

ศาสนา หมายถึง ศาสนาที่ผู้ตอบแบบสอบถามนับถือ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ศาสนาคาทอลิก และศาสนาอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากศาสนาคาทอลิก

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ อายุ 21-30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป

วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ระดับต่ำกว่าอนุปริญญา ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน หมายถึง ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนของมูลนิธิภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรีย แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ประสบการณ์ 10 ปีหรือต่ำกว่า และประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป

ทัศนคติ หมายถึง ผลรวมของมโนทัศน์ ค่านิยม ความรู้ และความรู้ลึกที่มีผลก่อให้เกิดความโน้มเอียงที่เด่นชัดและต่อเนื่อง ในการมีปฏิกิริยาตอบโต้ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ ต่อบุคคล กลุ่มบุคคล ความคิด เหตุการณ์ และสถาบันต่าง ๆ ซึ่งพิจารณาได้จากผลการตอบแบบวัดทัศนคติของลิเคิร์ต ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่นับใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง